

عوارض سطحی ماه

اگر در یک شب مهتابی و در هوای صاف به دقت به ماه بنگریم مشاهده می کنیم که اشکال نا منظمی در سطح ماه وجود دارد که برخی از آنها تاریکتر و بعضی ها روشن ترند. نواحی تاریکتر بزرگترند و دریا یا ماریا نامیده می شوند . اکنون می دانیم در ماه آب وجود ندارد و ناحیه دریا خشک و تقریباً هموار و مسطح است . نواحی روشنتر، ارتفاعات سطح ماه هستند که به علت تمایل تابش نور خورشید، نور بیشتری دریافت نموده و در طرف دیگر خود سایه های تاریکی در نواحی هموار ایجاد می کنند .

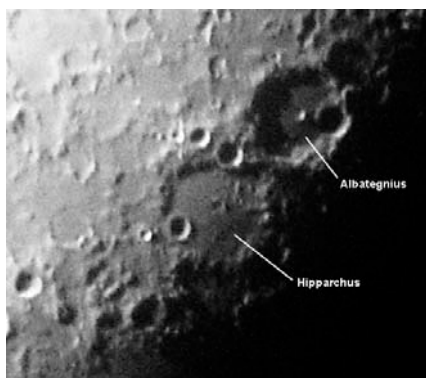
گاليله دانشمند معروف نخستین مردی است که با دستگاههای نجومی زمان خود به مشاهده سطح ماه پرداخت و به این نتیجه رسید که سطح ماه کاملاً ناهموار بوده و نقاط هموار تیره و ارتفاعات روشن هستند .

امروزه اطلاعات بشر از سطح ماه بسیار زیاد است و تقریباً این کره به طور کامل برای انسان شناخته شده است . تاکنون بیش از چندین هزار نقطه از آن شناسایی شده و به نام شخصیت‌های علمی دنیا نامگذاری گردیده است .

شکلهای ظاهری سطح ماه را می توان به سه دسته تقسیم کرد :

- ۱-نواحی پست و هموار (دریاهای)
- ۲-سلسله جبال و کوههای منفرد که در مقیاس کمی در سطح ماه وجود دارند .
- ۳-حفره های گود شبیه حفره های آتشفشانی

حفره های بسیار زیادی در سطح ماه دیده می شوند ، به طوری که با یک دوربین نجومی در یک زمان توانسته اند ۳۰۰۰۰ حفره را شناسایی کنند . قطر این حفره ها متفاوت بوده و از ۲۰ متر تا ۱۶۰ کیلومتر اندازه گیری شده اند . اطراف این حفره ها دیواره ای حلقه مانند وجود دارد که ارتفاع متوسط آنها ۶ هزار متر است .

درباره تشکیل حفره های واقع در سطح کره ماه ، نظریه های گوناگونی ارائه شده است که در این میان سه نظریه قابل بحث هستند .

- ۱-نخستین نظریه مؤید آن است که این حفره ها دهانه های آتشفشانی هستند که پس از اتمام فعالیت آتشفشانها بجای مانده اند .

این موضوع تا حدی مبالغه آمیز است زیرا با توجه به تعداد بسیار زیاد این حفره ها بعید به نظر می رسد فعالیت آتشفشانی زیادی در سطح کره ماه رخ داده باشد به ویژه اینکه قطر متوسط آنها به حدود ۱۰۰ کیلومتر می رسد و با توجه به بزرگترین دهانه آتشفشانی در سطح کره ماه که ۱۱ کیلومتر است این نظریه چندان معتبر نیست .

گروهی دیگر معتقدند کره ماه پس از تشکیل از حالت مذاب به حالت سرد شدن در آمده و ضمن انجماد بخشی از گازهای موجود به شکل حبابهای فراوان به حالت انفجار از سطح کره ماه خارج گردیده و محل خروج آنها امروزه به شکل حفره های متعدد دیده می شوند و دیوارهای بلند اطراف دهانه در حقیقت قسمتی از سطح ماه است که توسط فشار حباب و خروج آن به اطراف دهانه کشیده شده و ارتفاع یافته اند .

۲- در این میان عده دیگری از دانشمندان ، تئوری بمباران شهابی را مطرح کردند یعنی اینکه کره ماه در معرض ریزش سنگهای آسمانی قرار گرفته و حفره های موجود محل برخورد شهاب با سطح کره ماه است .
این عده معتقدند زمین نیز تحت تأثیر این بمباران شهابی قرار گرفته است ، اما عوامل فرسایش مثل باد و آب و یخچال و غیره در سطح زمین ، آثار ناشی از برخورد شهابها را طی سالیان بسیار از بین برده اند ولی در سطح ماه که فرسایش آب و باد وجود ندارد هنوز دست نخورده باقی مانده اند . در این مورد ممکن است این پرسش پیش آید که چرا سنگهای آسمانی در سطح ماه دیده نشده اند . این پرسش را می توان به این ترتیب پاسخ داد و اثبات کرد که سنگهای آسمانی پس از برخورد به سطح ماه از بین رفته اند .